

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การซื้อขายตัวเองของประชาชนในเขตชุมชนแออัด

ชื่อผู้เขียน นางสาวศิริ แสงบุญเรือง

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ เปลียนผดุง ประธานกรรมการ

อาจารย์วิสุทธิ์ วานิช กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต ควงสา กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเรียนรู้ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายตัวเองและปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลทำให้มีการซื้อขายตัวเอง ของชาวชุมชนแออัด 5 ชนวา ผู้ให้ข้อมูลหลักมี 3 กลุ่ม แบ่งตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม คือกลุ่มระดับล่าง ระดับกลาง และระดับบน รวมจำนวน 9 ครอบครัว การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์โดยใช้กรอบคิดที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การเรียนรู้ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายตัวเองของแต่ละกลุ่ม คือ ระดับล่าง ระดับกลาง และระดับบน มีลักษณะเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่การแนะนำ และการทำตามแบบอย่าง โดยการแนะนำมาจากช่องทางของครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมอาชีพ คนขายยา และสื่อต่างๆ ซึ่งการแนะนำจากช่องทางเหล่านี้จะมีอยู่ในทุกกลุ่ม แต่เฉพาะช่องทางการแนะนำจากหน่วยงานต่างๆ จะมีอยู่ในเฉพาะกลุ่มระดับกลางและระดับบนเท่านั้น สำหรับการทำตามแบบอย่างนั้น มาจากช่องทางของครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน ซึ่งการทำตามแบบอย่างจากช่องทางเหล่านี้จะมีอยู่ในทุกกลุ่ม และสิ่งที่แตกต่างกันในการเรียนรู้ทางสังคม นอกจากช่องทางการรับรู้ที่แตกต่างกันแล้ว ก็คือคุณภาพของกลไกการถ่ายทอดที่มีอยู่ในแต่ละช่องทางของแต่ละกลุ่มก็แตกต่างกันด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลให้มีการซื้อขายตัวเองที่เหมือนกันในทุกกลุ่มครอบครัว คือ ร้านขายยาที่ใกล้บ้าน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคที่เป็นอยู่ การให้คุณค่าในตัวเอง การให้ความเชื่อถือในตัวผู้ขายยา การโฆษณา การไม่มีเวลาที่จะไปพบแพทย์ในสถานพยาบาล ความสบายใจในการซื้อขายตัวเองมากกว่าไปพบแพทย์ในสถานพยาบาล และปัจจัยที่ส่งผลให้มีการซื้อขายตัวเองที่

แตกต่างกันคือระดับรายได้ มีผลทำให้ผู้มีรายได้น้อยมีแนวโน้มที่จะซื้อยาใช้เองมากกว่า
ทุกกลุ่ม ส่วนระดับการศึกษานั้นเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ ผู้ที่มีการศึกษาสูงมี
แนวโน้มที่จะใช้ยาได้ถูกต้องขึ้น ซึ่งปัจจัยต่างๆเหล่านี้เอง ที่ส่งผลให้ชาวชุมชนมีการซื้อยาใช้
เองจากร้านขายยากันอย่างกว้างขวาง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Thesis Title Self-Prescribed Medication of People in Congested Communities

Author Miss.Siri Sangboonraung

M.Ed. Nonformal Education

Examining Committee

Asst.Prof.Yongyudh Plianpadung	Chairman
Lect.Visut Vanich	Member
Asst.Prof.Dr.Dusit Duangsa	Member

Abstract

This study was aimed to examine about social learning related to self- prescribed medication behavior and its factors leading to that practice among December 5 th. Congested Community members. Subjects were nine families classified as lower, middle and upper socio-economic groups. The data was collected by using the following techniques ; indepth interviews, participant observation and non-participant observation. Collected data were subsequently crosschecked, classified , and analyzed based on predetermined conceptual frameworks.

Findings were as follows :

The study found that similar parts of social learning in self-medication behavior among the three groups are "Suggestion" and " Following behaviors". In all three groups, suggestions came through following channels; family, neighbors, co-workers, sale persons at drug stores and media. However, suggestion through organization was found only in the middle and upper socio-economic groups. In all groups, the following behaviors were found in family, neighbors, and co-workers. Major differences in the social learning among three groups are channels of learning and quality of mechanism used in communication.

The results idicated that the following factors may lead to the self prescribed behaviors : drug stores near by, knowledge and understanding about experienced sicknesses, value attached to certain medicines, value attached to sales persons, drug advertisement, lacking of time to see doctors, and feeling more comfortable to talk to people at drug store. Furthermore, this study was found that differences income, has an effect to self-

prescribing behavior. People with lower income had more tendency to use self-prescribe medications than the higher ones. The level of educational background was also related to the learning. All factors mentioned above accounted for widespread self-prescribed medication practice.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University